

Упровадження в урок фізичної культури інтерактивних технологій із варіативного модуля “Баскетбол”

Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка (м. Дрогобич)

Постановка наукової проблеми та її значення. Аналіз останніх досліджень із цієї проблеми. Використання інтерактивних технологій на уроках фізичної культури є одним із нетрадиційних підходів до вивчення техніки фізичних вправ.

Інтерактивне навчання дає змогу різко збільшити процент засвоєння матеріалу, оскільки впливає не лише на свідомість учня, а й на його почуття, волю (дії, практику), що цілком підтверджується результатами досліджень сучасних російських психологів [2].

Аналіз науково-методичної літератури засвідчує використання інтерактивних технологій лише в процесі формування теоретико-методичних знань із галузі фізичної культури [1; 3; 4]. Однак потрібно зауважити, що впровадження зазначених підходів у практику фізичного виховання учнів загальноосвітньої школи не мають системного характеру. Разом з тим, ми не виявили наукові дані про застосування інтерактивних технологій у процесі навчання техніки фізичних вправ з окремих розділів навчальних програм, що обумовило **актуальність** теми дослідження.

Завдання роботи – розробка й теоретичне обґрунтування програми впровадження інтерактивних технологій в урок фізичної культури з варіативного модуля “Баскетбол”.

Виклад основного матеріалу й обґрунтування отриманих результатів дослідження. Ми розробили програму впровадження інтерактивних технологій в урок фізичної культури учнів середніх класів із варіативного модуля “Баскетбол” для першого року вивчення.

Фахівці рекомендують розпочинати впровадження інтерактивних технологій поступово. Спочатку доцільно використовувати прості технології роботи в парах, малих групах, а потім їх поступово ускладнювати [1; 4].

Саме тому основою розробленої нами інтерактивної технології є робота учнів у малих групах (4–6 осіб) із використанням дидактичного матеріалу у вигляді основних опорних точок.

Програма розробленої нами інтерактивної технології навчання технічних прийомів баскетболу застосовується під час початкового вивчення вправ і реалізовується в три етапи.

Підготовчий етап (15–20 % тривалості інтерактиву) повинен містити такі стадії:

- постановка завдання і здійснення мотивації учнів;
- ознайомлення учнів зі змістом дидактичного матеріалу;
- інформування про порядок виконання завдання;

– завершальною стадією підготовчого етапу повинно бути формування груп: визначення персонального складу та розподіл обов'язків.

Як зазначено, дидактичним матеріалом слугують розроблені заздалегідь навчальні картки, у яких описано та проілюстровано основні опорні точки. Такий дидактичний матеріал розроблено для вивчення техніки фізичних вправ у відповідності до змісту варіативного модуля “Баскетбол” чинної навчальної програми з фізичної культури (5–9 класи). Зокрема, описано систему основних опорних точок для навчання таких технічних прийомів баскетболу: стійки гравця; зупинки; повороти з м'ячем; ловіння м'яча; передача м'яча; ведення; кидки м'яча у кошик різними способами тощо.

Визначаючи зміст основних опорних точок, ми виходили з того, що насамперед потрібно описувати ті фрагменти вправ, у яких під час реального виконання найчастіше допускаються помилки. При цьому слід формувати не лише словесний і наочний образи фізичної вправи, які відображують переважно форму рухів, а й кінестетичний, який відображає рухові відчуття, що відповідають правильному виконанню фізичної вправи.

Зміст кожної основної опорної точки представлено на окремому аркуші паперу, які роздають учням. Зокрема, охарактеризовано форму рухів за вимогами стандартної техніки у згорнутому і розгорнутому виглядах. Згорнутий опис техніки представлено в заголовку. Важливу роль у формуванні зорового образу фізичної вправи відіграє її ілюстрація у вигляді малюнка. Також описано кінестетичні відчуття, які повинні виникати в учнів за умови правильного виконання дій і вказано ймовірні

помилки. Окрім того, кожна опорна точка містить слово-підказку, що відображає її сутність, є легкою для запам'ятовування. Використання таких слів-підказок викликає в учнів необхідні асоціації про форму рухової дії та кінестетичні відчуття й тим самим прискорює формування орієнтовної основи дії (ООД), а в подальшому й корекцію рухів.

Як засвідчують результати теоретичного дослідження, використання учнями методів і прийомів мовного впливу підвищує ефективність навчання техніки фізичних вправ. Система основних опорних точок є основою для побудови зовнішньо- та внутрішньомовних схем фізичної вправи, які в подальшому використовуються учнями для управління руховими діями. Мовна діяльність школярів також застосовується для уточнення рухових відчуттів, які виникають під час виконання вправи, та порівняння їх із відчуттями, властивими правильному виконанню вправи і описаними в основних опорних точках. Таким чином, за допомогою зовнішньо- та внутрішньомовних форм на основі основних опорних точок учні можуть здійснювати самоаналіз й управління власною діяльністю.

Розроблена система основних опорних точок створює широкі можливості для використання учнями методів самоконтролю під час навчання фізичних вправ. Зовнішньомовне промовляння послідовності рухів за опорними точками, яке згодом переходить у внутрішньомовне, є не тільки дидактичним засобом, а й одним із видів оперативного самоконтролю школярів. Із поглибленням засвоєння техніки рухової дії відбувається “згорання” мовної діяльності учнів до самонаказів. Важливість самоконтролю визначається тим, що забезпечує учням можливість аналізувати й порівнювати зовнішній образ вправи, сформований на основі системи основних опорних точок, з “ідеальним”. Окрім того, школярі мають змогу аналізувати та порівнювати набуті рухові відчуття (внутрішній образ) із тими, що передбачені опорними точками при правильному виконанні вправи. Тому самоконтроль дає змогу учням здійснювати аналіз власних відчуттів і дій та вносити в хід виконання рухової дії відповідні корективи, а відтак – засвоювати фізичну вправу відповідно до вимог стандартної техніки.

Основний етап реалізації інтерактивної технології (50–60 % тривалості інтерактиву) спрямований на безпосереднє розв'язання рухового завдання і містить такі стадії:

- самостійне ознайомлення учнів із змістом основних опорних точок у процесі читання та запам'ятовування;
- самостійне виконання елементів вправи із застосуванням самопромовляння, самоаналізом власних рухових відчуттів та їх порівнянням з еталоном, самокорекцією рухів;
- співпраця в групі для перевірки за словом-підказкою знання змісту основних опорних точок;
- співпраця в групі для розучування техніки ігрового прийому: виконання вправ, аналіз виконання всіма членами групи, виявлення та усунення помилок, навчання інших;
- аналіз досягнень учасників групи й визначення кращих представників;
- завершальною стадією цього етапу є презентація групою результатів вивчення вправи (теоретичні знання змісту основних опорних точок, техніки виконання ігрового прийому).

Завершальний етап (15–20 % тривалості) використовується для підбиття підсумків інтерактиву. Під час його проведення можна використати метод “Мікрофон”. Учням пропонується висловитися на задане запитання (Хто найкраще знає зміст основних опорних точок?, Хто найкраще вивчив і виконав вправу? тощо). Найбільш успішних учнів необхідно відзначити і стимулювати (оцінкою, правом бути спікером та ін.).

Раціональне застосування розробленої нами інтерактивної технології може забезпечити високу ефективність засвоєння технічних прийомів баскетболу на етапі початкової підготовки, оскільки включає:

- зорове сприйняття змісту й форми рухової дії;
- слухове сприйняття рухової дії;
- тактильне сприйняття рухової дії;
- обговорення навчальних досягнень представниками групи;
- формування особистого досвіду через діяльність;
- навчання інших (взаємонавчання).

Потрібно зазначити, що застосування інтерактивних технологій повинно мати системний характер. Саме тому розроблена нами програма передбачає впровадження інтерактивних технологій упродовж вивчення техніки фізичних вправ усього варіативного модуля.

Висновки. Отже, ми розробили й теоретично обґрунтували програму впровадження інтерактивних технологій в урок фізичної культури з варіативного модуля “Баскетбол”.

На відміну від традиційних методик, що ґрунтуються здебільшого на репродуктивних методах навчання, запропонований нами підхід передбачає засвоєння техніки фізичних вправ на основі творчо-пошукової діяльності учнів. Саме використання основних опорних точок дає змогу школяру стати суб'єктом процесу навчання. Вивчення техніки фізичних вправ вимагає від учня не тільки виокремлення, усвідомлення й запам'ятовування необхідних дій і відчуттів у кожній опорній точці, а й побудови та виконання руху відповідно до системи основних опорних точок.

Перспективи подальших досліджень убачаємо в експериментальній перевірці розробленої програми впровадження інтерактивних технологій в урок фізичної культури з варіативного модуля "Баскетбол".

Список використаної літератури

1. Аксьонова О. Інтерактивні форми діяльності учнів на уроках фізичної культури / О. Аксьонова // Молода спортивна наука України : зб. наук. пр. з галузі фіз. к-ри та спорту. Вип. 11. – Львів : НВФ "Українські технології", 2007. – Т. 1. – С.4–16.
2. Бордовская Н. В. Современные образовательные технологии : учеб. пособие / Бордовская Н. В. – М. : КНОРУС, 2011. – 432 с.
3. Особистісно зорієнтоване навчання: метод. зб. / уряд. С. А. Рубан. – Ірпінь: [б. в], 2009. – 28 с.
4. Савченко В. А. Роль інтерактивних методів в перепідготовці вчителів фізичної культури [Електронний ресурс] / В. А. Савченко, Н. В. Москаленко // Головне управління освіти і науки Дніпропетровської обласної державної адміністрації. – 2011. – Режим доступу : <http://osvita-dnpr.com/index.php/metodichni-rekomendatsiji/435-rol-interaktivnih-metodiv-v-perepidgotovtsi-vchiteliv-fizichnoji-kulturi>.

Анотації

Актуальність дослідження обумовлена відсутністю наукових даних про використання інтерактивних технологій у процесі навчання техніки фізичних вправ. Завдання роботи – розробка програми впровадження інтерактивних технологій в урок фізичної культури з варіативного модуля "Баскетбол". Охарактеризовано й теоретично обґрунтовано програму впровадження інтерактивних технологій в урок фізичної культури з баскетболу для першого року вивчення, яка реалізується в три етапи. Основою розробленої інтерактивної технології є робота учнів у малих групах із використанням дидактичного матеріалу у вигляді основних опорних точок. Запропонований підхід передбачає творчо-пошукову діяльність учнів – суб'єктів навчання.

Ключові слова: інтерактивні технології, баскетбол, малі групи, основні опорні точки, дидактичний матеріал, навчальні картки.

Роман Чопык, Мария Полякова. Внедрение интерактивных технологий в урок физической культуры с вариативного модуля "Баскетбол". *Актуальность исследования обусловлена отсутствием научных данных об использовании интерактивных технологий в процессе обучения техники физических упражнений. Задачей работы является разработка программы внедрения интерактивных технологий в урок физической культуры с вариативного модуля "Баскетбол". Дана и теоретически обоснована программа внедрения интерактивных технологий в урок физической культуры по баскетболу для первого года изучения, которая реализуется в три этапа. Основой разработанной интерактивной технологии является работа учащихся в малых группах с использованием дидактического материала в виде основных опорных точек. Предложенный подход предполагает творчески-поисковую деятельность учащихся – субъектов обучения.*

Ключевые слова: интерактивные технологии, баскетбол, малые группы, основные опорные точки, дидактический материал, учебные карты.

Roman Chopyk, Mariya Poliakova. Introduction of Interactive Technologies in Physical Education Lesson in Variable Module "Basketball". *Topicality of the study is caused by lack of scientific data on the use of interactive technologies in teaching techniques of physical exercise. The objective is to develop the program of implementation of interactive technologies in physical training lesson in variable module "Basketball". The program of implementation of interactive technologies in physical training lesson in basketball for the first year of study, which is implemented in three phases is characterized and theoretically grounded. The basis of the interactive technology is the work of students in small groups with the use of didactic material in the form of the main reference points. The approach involves creative and search activities of students, subjects of studying process.*

Key words: interactive technology, basketball, small groups, main reference points, didactic material, educational cards.